

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол засідання Вченої ради комунального закладу вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія»
Запорізької обласної ради

від 16 квітня 2024 року

Введено в дію 16 квітня 2024 року
Наказ ректора Хортицької національної академії
від 16 квітня 2024 року № 90/од

**ПРОГРАМА ТВОРЧОГО КОНКУРСУ
З РИСУНКУ**

для здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за спеціальностями 022 Дизайн, 023 Образотворче мистецтво, декоративне
мистецтво, реставрація

Запоріжжя
2024

Укладачі:

Дерев'янка Н.В., кандидат педагогічних наук, доцент,

Залевська А.Ю., кандидат мистецтвознавства, доцент,

Шкурко В.Ю., кандидат мистецтвознавства,

Лисенко Г.О., кандидат мистецтвознавства

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	4
Розділ I. Програма творчого конкурсу з рисунку	6
Розділ II. Критерії оцінювання знань та вмінь абітурієнтів	9
Розділ III. Список рекомендованої літератури	12

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Абітурієнти проходять творчий конкурсний відбір на фахових вступних випробуваннях, під час яких вони повинні показати свої здібності та підготовленість у вигляді системи знань, умінь та навичок щодо певного рівня володіння побудовою зображення реальної форми на площині аркуша і техніки рисунку.

Практичне завдання до творчого конкурсу за фахом на тему «Складний натюрморт з групи геометричних тіл (куб, піраміда, циліндр, конус, куля)» є перевіркою того, наскільки правильно та глибоко розуміє абітурієнт значення композиційного розташування предметів на площині аркуша, лінійно-конструктивної побудови геометричних тіл, як їх застосовує при виконанні завдання. Виконане завдання показує як вступник відчуває пропорції тіл, їх пластичний, об'ємний характер, володіє закономірностями побудови форми.

Узагальнений принцип фахової перевірки, що закладений у творчий конкурс, дає змогу комплексно перевірити професійну підготовленість абітурієнтів до навчання, системно підійти до набору студентів, відкоригувати принципові підходи до викладання фахових дисциплін на початку і під час навчального року.

Творчий конкурс на факультеті мистецтва та дизайну Хортицької національної навчально-реабілітаційної академії проводить та оцінює приймальна комісія у складі двох фахівців, які викладають на кафедрі дизайну профільні дисципліни, і затверджується наказом закладу про створення приймальної комісії.

Конкретний набір геометричних тіл визначає екзаменаційна комісія.

Форма проведення творчого конкурсу – дистанційна.

Умови дистанційного конкурсу:

Вступне випробування проводиться у формі самостійного виконання творчого завдання з рисунку (на форматі А3) протягом 6 академічних годин (з 10.00 до 14.00 в онлайн умовах).

Після закінчення часу дистанційного творчого конкурсу на розгляд комісії абітурієнт має подати в електронному вигляді дві фотографії:

– фотографію виконаного творчого завдання. Фотографію завантажити на pk.khnnra@gmail.com.

– фотографію виконаного творчого завдання, яку абітурієнт тримає у руках в розгорнутому вигляді для візуальної ідентифікації особи абітурієнта. Фотографію завантажити на pk.khnnra@gmail.com.

б) виконання вимог щодо назви файлу – ПІБ повністю українською мовою (наприклад: Іванченко_Василь_Петрович_(1).jpg; Іванченко_Василь_Петрович_(2).jpg).

При фотографуванні виконаного творчого завдання необхідно:

– тримати камеру для фотографування так, щоб помістився весь аркуш з виконаним творчим завданням без перспективних ракурсів та спотворень і в максимальному розмірі;

– освітлення має бути рівномірним, без затемнень і падаючих тіней з різкістю зображення по всій площині аркуша.

Надіслані роботи абітурієнтів обов'язково підлягають шифруванню. Кожному абітурієнту надається персональний шифр, який також вказується в найменуванні файлу роботи вступника. Для перевірки членам екзаменаційної комісії передаються зашифровані фотографії виконаного творчого завдання за напрямом підготовки.

Після закінчення терміну творчого конкурсу приймальною комісією здійснюється оцінювання виконаних творчих завдань за етапами:

I етап: попередній перегляд робіт та визначення їх за рівнями – низький, середній, достатній, високий;

II етап: аналіз кожної роботи та оцінювання за критеріями;

III етап: оформлення висновків комісії документально.

РОЗДІЛ I. ПРОГРАМА ТВОРЧОГО КОНКУРСУ З РИСУНКУ

Складний натюрморт з геометричних тіл (куб, піраміда, циліндр, конус, куля)

Практичне завдання: тональний рисунок складного натюрморту з групи геометричних тіл (куб, піраміда, циліндр, конус, куля):

- визначення масштабу тіл і найвигіднішого рішення композиції натюрморту в заданому форматі аркуша перу (вертикального чи горизонтального);
- перспективна побудова об'ємних тіл, визначення лінії горизонту, ракурсу, взаємної пропорційності тіл;
- аналіз об'ємних та лінійних відношень, пропорцій;
- виконання конструктивної побудови предметів натюрморту;
- виявлення світлотональних відношень, рефлексів, відблисків.
- цілісне сприйняття композиційної групи, узгодженість окремих частин з цілим.

Матеріали: папір формату А3, графітні олівці, кнопки, ластик.

Термін виконання: 6 академічних годин (одна академічна година дорівнює 40 хвилинам).

Абітурієнти не повинні прагнути до максимального тонового закінчення рисунку. Важливо правильно виявити характер форм, їх пропорції та зв'язки з поверхнею, а в тональному рішенні рисунку визначати співвідношення світла, напівтіні, тіні та рефлексів без особливо детального моделювання. Рисунок повинен бути охайним, не затертим.

Натюрморту композицію групи геометричних рекомендується виконувати в наступній послідовності за такою загальною схемою:

- пошук композиційного рішення: визначення розміру і положення (вертикальне чи горизонтальне) аркуша паперу, загальне рішення композиції аркуша, визначення конфігурації групового зображення, ескізна намітка

легкими лініями композиційного рішення, вибір найбільш вдалого рішення. Зображувані тіла повинні розташовуватися так, щоб не «тіснити» один одного, не «вивалюватися» до країв аркуша, щоб у того, хто дивиться, виникло відчуття цілісного розташування групової композиції у форматі аркуша, єдиної тонової плями з пропорційним масштабуванням об'єктів.

- визначення перспективи основних форм (перспективне положення предмета в площині аркуша) і пропорцій об'єктів зображення по відношенню один до одного; визначення зв'язку тіл з площиною, на якій вони розміщені;

- лінійно-конструктивна побудова тіл з визначенням світлотіньових кордонів (власна тінь тіла, і тінь, що падає від нього) в залежності від розташування джерела світла;

- уточнення перспективи тіл та пропорційних співвідношень; легке тональне опрацювання з визначенням великих тональних відношень;

- подальше детальне світлотіньове, тональне моделювання об'ємів із знаходженням напівтонів та рефлексів;

- узагальнення та підпорядкування деталей рисунку цілому.

Постійно порівнюючи тіньові та освітлені поверхні зображуваного тіла, необхідно передати тональні градації, співвідношення власних і падаючих тіней. Причому особливу увагу потрібно приділити характеру штриха, який у вирішенні завданні тонового моделювання поводить як легкий, без нервовості та поривчастості. Глибину тону на темних частинах тіл потрібно передати правильно знайденими тональними відношеннями, зіставляючи при цьому окремі частини постановки одна з одною, підпорядковуючи пластику форми геометричного тіла штрихом відповідним видимим тональним відношенням.

Необхідно досягти цілісності світлотіньових контрастів і градацій, уникаючи зайвої строкатості або чорноти рисунка, непотрібного висвітлення рефлексів. Лінійно-конструктивне опрацювання форми тіл необхідно привести у відповідність з тональним рішенням і вірно знайденими відношеннями між тілом і тлом.

При зображенні простору необхідно дотримуватися просторових планів. Лінії та тіньові ділянки тіл першого плану – більш товсті та темні, а віддаляючись в глибину натюрморту, лінії стають тоншими і разом із тіньовими ділянками світлішають.

Лінії побудови бажано не прибирати.

РОЗДІЛ II. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ АБИТУРІЄНТІВ

Результати складання творчого конкурсу з рисуноку оцінюються за шкалою від 100 до 200 балів.

Оцінювання виконаного творчого завдання з рисунку абітурієнтів проводиться на підставі наступних критеріїв:

№ з/п	Складові вимог до творчої конкурсної роботи	Максимальна кількість балів
1	Визначення масштабу тіл і найвигіднішого рішення композиції натюрморту в заданому форматі аркуша перу (вертикального чи горизонтального)	5
2	Виявлення центру композиції	5
3	Композиційне розміщення зображення натюрморту з геометричних тіл на площині аркуша: – доцільне; – врівноважене; – домірне	5 5 5
4	Конструктивна побудова натюрморту з геометричних тіл за допомоги лінійної перспективи: – побудова геометричних тіл натюрморту з урахуванням їх просторового положення, єдиної лінії горизонту, зв'язок тіл з площиною, на якій вони знаходяться; – побудова геометричних тіл натюрморту з урахуванням збереження внутрішніх пропорцій; – побудова геометричних тіл натюрморту з урахуванням збереження міжпредметних пропорцій; – визначення і побудова світлотіньових границь (власна тінь, падаюча тінь) в залежності від джерела світла	10 10 5 5
5	Світлотіньове рішення геометричних тіл натюрморту, встановлення основних тональних відношень, градацій з урахуванням знаходження джерела світла: – встановлення основних тональних відношень між світлом, власною тінню і падаючою тінню; – детальне тональне моделювання об'ємів тіл зі знаходженням напівтонів і рефлексів; – тональне моделювання падаючих тіней з врахуванням їх місцеположення	10 10 10
6	Виявлення цілісної єдності та художньої виразності рисунка натюрморту, урахування повітряної перспективи	10
7	Володіння технікою виконання рисунка	5

Всього:	100
----------------	------------

Бали, отримані на творчому конкурсі, додаються до початкових 100 балів. Прохідний бал дорівнює 130.

Високий рівень виконання творчої конкурсної роботи (185-200 балів) – відмінно

1. Правильне компонування зображення складного натюрморту з геометричних тіл на аркуші паперу.
2. Правильна конструктивна побудова геометричних тіл, їх зв'язок з горизонтальною площиною, на якій вони розміщені.
3. Вірна передача характеру зображуваних гіпсових тіл; точна передача пропорцій геометричних тіл.
4. Точна передача форми геометричних тіл засобами побудови світлотіньових відношень; правильне знаходження тональних відношень.
5. Вірна передача повітряної перспективи; підпорядкування всіх деталей цілісності зображення.

Достатній рівень виконання творчої конкурсної роботи (155-184 балів) – добре

Враховуючи вищенаведені критерії, при виконанні роботи абітурієнт допускає незначні відхилення, які суттєво не впливають на результати виконаної екзаменаційної роботи.

Середній рівень виконання творчої конкурсної роботи (130-154 балів) – задовільно

При виконанні рисунку допущено помилки з більшості пунктів, необхідних для правильного виконання завдання, які суттєво впливають на результати вимог обов'язкових знань та вмінь вступників.

Початковий рівень виконання творчої конкурсної роботи (100-129 балів) – незадовільно

При виконанні рисунку допущено помилки, які суттєво впливають на загальні результати виконаного завдання, і свідчать про те, що вступник не має належної підготовки з техніки виконання роботи.

Якщо абітурієнт під час вступного випробування набрав від 130 до 200 балів, то дана кількість балів вважається достатньою для допуску в участі у конкурсному відборі до відповідної конкурсної пропозиції.

РОЗДІЛ III. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Басанець Л.В. Художні техніки рисунка. Одеса, 2000. 83 с.
2. Дворник Ю.В. Жива вода рисунка. Тернопіль: Навч. Книга-Богдан, 2009. 179 с.
3. Кириченко М. А. Кириченко І. М Основи образотворчої грамоти. Київ : Вища школа, 2002. 190 с.
4. Клименюк Т.М. Креслення, рисунок, композиція: навч. посібник для студ. ВНЗ. Львів : Видавництво львівської політехніки, 2012. 300 с.
5. Колесніков В.Г., Осипчук М.В., Басанець О.П. Рисунок: навч. посібник для студ. ВНЗ. Київ : КНУТД, 2008. 148 с.
6. Сенін В.П., Коваль О.В. Школа рисунка карандашом. Натюрморт, пейзаж, портрет. Харків, 2007. 112 с.
7. Сухенко В.О. Рисунок. Навчальний посібник. Київ : BONA MENTE, 2004. 184 с.
8. Сухенко Віктор. Академічний рисунок. Київ : Амадей, 2016. 232 с.
9. Туманов І.М. Рисунок, живопис, скульптура; теоретико-методологічні основи комплексного навчання: навч. посіб. Львів, 2010. 496 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека України імені В.В. Вернадського.
2. URL: www.dnpb.gov.ua/ – Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В.О. Сухомлинського.
3. URL: <http://pidruchniki.ws/> – Бібліотека українських підручників